

על האנייה 'מולדת'

ל"א
ל"ב
ל"ג
ל"ד
ל"ה
ל"ו
ל"ז
ל"ח
ל"ט
ל"י
ל"יא
ל"יב
ל"יג
ל"יד
ל"טו
ל"טז
ל"יז
ל"יח
ל"יט
ל"כ

"יואל ומוני שכבו על הדרגש האמצעי, מתחת לראשיהם התרמילים ולצידם חגורות ההצלה. מכל הצדדים נשמעו אנחות. יואל הקיא פעמיים. למוני כבר לא היה מה להקיא. כך בלי יכולת לזוז, שכבו בשלושת הימים הראשונים.

ביום הרביעי, הרגיש מוני קצת יותר טוב, וזה, לדבריו, כיוון שברוסיה בזמן המלחמה עבד כשנה על אנייה והתרגל לים. הוא הביא ליואל אוכל והשפייע עליו לאכול.

"שמע אותי, אפילו שאינך יכול להסתכל על אוכל, אכול והבחילה תעבור. ככה זה על הים."

יואל דחף את האוכל הצידה והתרגז. "קח את זה מהר, כי עוד מעט אקיא רק מהרית..."

"זה רק נדמה לך. לו היית אוכל, היה לך הרבה יותר קל."

התחנן מוני.

ביום החמישי הצליח יואל לרדת מהדרגש ולהתכונן סביבו. לאורך הקירות היו בנויים דרגשים בשלוש קומות, ומאות אנשים שכבו עליהם. גם באמצע האנייה וגם למטה, בבטן האנייה, היו הדרגשים מלאים אנשים. היו מקומות בהם שכבו על הרצפה. יואל ומוני שכבו על יד הקירות באיזור העליון. הדרגשים נבנו לא מזמן, וריח עץ טרי שהיה באוויר, התערבב בריחות רעים אחרים. הם עשו מאמצים לעלות אל הסיפון, ושם מאחורי המעקה התבוננו בים. והתכוננו להקיא לתוכו. זה היה יותר נוח מאשר להקיא על יד הדרגש.

מוני דחף ליואל חתיכת לחם לפה, ויואל התחיל ללעוס ובקושי בלע, אך הרגיש שהאוכל אכן עוזר לו. הבחילה פחתה ומוני היה שבע-רצון. "אמרתי לך שיוטב לך אם תאכל," אמר ליואל.

האנייה שטה על צידה והסיפון נראה משופע כמו גג אלכסוני. מי שלקחו על עצמם אחריות כזאת הם ודאי אמיצים מאוד. כדי להכניס אלף ושש-מאות נפשות ל'טרנטה' כזאת, צריכים אומץ רב.

"הלוואי שנגיע בשלום לחיפה," אמר יואל, וממש באותו רגע נטתה האנייה לצידה השני. עוד לא הספיקו להתרגל לשינוי ושוב נטייה חדשה וכך במשך כל הנסיעה.

משהתחילו יואל ומוני להתהלך ולאכול, הרגישו קצת יותר טוב והלכו לחפש את יתר חברי הקבוצה. רובם נמצאו בבטן האנייה, כשהם שוכבים בלי יכולת לשרת את עצמם.

בבטן האנייה נמצאו רוב המעפילים. היה זה השטח הגדול באנייה. כאלף מעפילים התרכזו בשטח זה בשלוש קומות של דרגשים. נשים, זקנים ומספר ילדים. המצב במקום גדול זה היה קשה יותר מאשר למעלה. מוני, כמו תמיד, השכיל לבחור להם מקום טוב.

יואל ומוני מצאו את סמי. מצבו היה קשה והוא לא היה מסוגל לענות על השאלות. מראהו היה נורא - פניו ירוקות, עיניו שקועות עמוק בחוריהן והוא כמעט בכה.

"חבר'ה תעשו משהו... אני גמור," לחש בקושי.

יואל נזכר בדבריו של סמי לפני שעלו לאנייה.

"אתה זוכר שסיפרת לנו על הרגשתך שתצליח להביא אותנו בביטחה לארץ-ישראל? מסכן... בוודאי לא תיארתי לעצמך שלא תוכל לזוז."

הם ניגשו לבנות שהיו מרוכזות, כמעט כולן, במקום אחד. גם הן בקושי הושיטו יד ורק נענעו בראשן, כשבעיניהן פליאה כיצד יואל ומוני מסוגלים להתהלך. אחת החברות התאמצה להגיד במה מילים וכיקשה שישגו לה קצת מים, היא כבר גמרה את מנת המים שלה. הם הבטיחו להביא מים. ריח רע נישא באוויר, ריח של קיא והפרשות.

מוני שהרגיש טוב פחות או יותר, סחף אחריו את יואל. "בוא ונעשה סיור אולי נצליח להשיג מים לבחורות," אמר ליואל.

בקומה מתחת למעפילים היה מקום שאליו היו יורדים בסולם. שם החזיקו את המזון והמים.

יואל ניגש למלח שהחזיק בקבוק לימונדה וניסה להסביר לו בתנועות ידיים ובגרמנית, רוסית ואיטלקית מה הוא רוצה. לבסוף הבין המלח, או נחש, וסימן לו ללכת אחריו. הוא לקח מיואל את המימיה ומילאה בלימונדה. יואל לגם לגימה אחת ונתן גם למוני לגימה אחת כדי שתישאר לימונדה לאותה חברה שביקשה מהם מים.

פתאום ראה יואל את גיט'לה. היא שכבה שקטה בקצה הדרגש, כאילו ישנה. הם התקרבו אליה וראו שהיא ערה אך במצב לא טוב.

לא היה לה תאבון כלל וכבר ארבעה ימים לא טעמה דבר, זולת מנת המים הזעומה שקיבלה.

"בואי איתנו לסיפון, תמיד היית איתנו בשלישייה," אמר לה מוני.

"אין לי כוח לקום," אמרה גיט'לה.

"נעזור לך. אם תנשמי אוויר נקי, תרגישי יותר טוב."

שניהם עזרו לה להתיישב והורידו אותה מהדרגש כמו שמורידים חולה אחרי ניתוח. הם נשאו אותה בידיים והובילו למדרגות המשופעות שהובילו לסיפון.

בדרך נתקלו במלח שנתן להם את הלימונדה. הלה זכר אותם, עצר, הסתכל רגע על יואל ומוני ושאל בתנועות ידיים מה קרה? הוא

הורה להם לחכות ורץ לחדרי המלחים. כעבור רגע שב עם בקבוק ליימונדה ושקית נייר. כשקית היו תפוחי-עץ מיובשים.
"קחי את השקית שתהיה לך," אמר לגיט'לה.

המעטים שהרגישו טוב, יחסית, עשו את כל העבודות ההכרחיות - פיזול וחלוקת האוכל והמים. בכל יום זרקו את רוב האוכל המבושל לאחור שהמעפילים לא יכלו לאכול אותו. רובם רצו רק לשתות, אך מים היו בהקצבה, מימיה ביממה.
מישהו מהעובדים ראה שיואל ומוני מתהלכים איכשהו, ומיד גייסו אותם לעבודה, גם הם התחילו לסחוב שקים וארגזים וחילקו אוכל ומים.

לאט לאט התחילו האנשים להתאושש. מוני ויואל התחילו לרדת למחסן שבתחתית האנייה והעלו ממנו כחשאי דברים טובים לקבוצה. תחילה נהנו מכך חברות הקבוצה. הם אף הצליחו להביא מים לחברות והרגשת כולם השתפרה.

ביום השישי להפלגה היו על הסיפון די הרבה אנשים. האנייה שטה כל העת על צידה וקשה היה מאוד להלך עליה. התקדמות האנייה היתה איטית מאוד. מצד מזרח נראו מדי פעם איים, היו אלה איי יוון. דולפינים ליוו את האנייה במסלולה כל העת. כמשך היום היו קופצים מהמים, מתהפכים באוויר ונוחתים חזרה בים. הם נהנו מאוד מהמזון הרב שהושלך לים.

האנייה עשתה יותר ממחצית הדרך ונותרו כחמישה ימים. האם יהיה להם כוח? נדמה שכל יום נמשך שנה.

לאף אחד לא היו טענות שהכניסו כל כך הרבה אנשים לאנייה רעועה כל כך ובתנאים קשים כאלה. בכדי להגיע לארץ-ישראל היו מוכנים לכל ולכן סבלו והתענו ולא התלוננו. דאגתם היחידה היתה שיצליחו להיכנס לארץ ולא ייתפסו על ידי האנגלים.

ביום השביעי להפלגה הוטבה הרגשתם של רוב המעפילים. סוף סוף התרגלו לטלטולי האנייה ולכל שגינותיה ועלו לסיפון כדי לשאוף אוויר נקי ולהתבונן בגלים הגבוהים.

השיוט האיטי עיצבן את כולם כי פחדו שבגלל איטיותה, יגלו אותם האנגלים לפני שיסיקו להגיע לחוף הארץ. בינתיים לא היה סימן להמצאותם של אנגלים כסביבה, לא מטוס ולא כלי שיט. עוד יומיים - שלושה והם יהיו בארץ.

והנה צרה חדשה באה על האנייה והמעפילים עדיין לא ידעו על כך דבר. האנייה שטה כל הזמן כאילו כל רגע עמדה לטבוע. בכל רגע נדמה היה כאילו היא מתהפכת והנוסעים חשו בסכנה ממשית. המלחים הסתובבו עצבניים מאוד ויואל ומוני הבינו שקרה משהו. מה בדיוק קרה, לא ידעו.

למחרת נודע למעפילים שלאנייה נכנסו מים וכל ימי המסע לא פסקו המשאבות לשאוב אותם החוצה מתחתית האנייה. המלחים פחדו שהמשאבות תתקלקלנה או שדוד הקיטור יתקלקל ולא יהיה מסוגל להפעיל את המשאבות, והדבר אכן קרה. המשאבות הפסיקו לעבוד. המים נכנסו פנימה והאנייה החלה לשקוע. על רקע זה פרץ ויכוח קולני בין הספרדים - מלחי האנייה, לבין הארץ-ישראלים - האחראים עליה. רב החובל הספרדי טען שצריכים לשלוח קריאות S.O.S. והאחראים הציעו לחכות ולמדוד את מהירות הטביעה, אולי תחזיק מעמד עד לחוף הארץ. הספרדים רצו שהאנגלים יגלו אותם ויבואו להצילם, אך כך יתפסו את 'מולדת' ויעבירו אליהם את האנשים. הם שלחו קריאות S.O.S. אך נראה ש'מולדת' לא נתגלתה והאנייה המשיכה לשקוע.

יואל ומוני הסתובבו בכל מקום, ותכננו איך יתחמקו מהאנגלים, אם אנייתם תתפס. באחת הפינות מצאו קורת עץ עבה והחליטו שבמקרה הצורך ישליכו אותה לים, יקפצו וינסו להאחז בה. עמוק בלבם קיוו שלא יגיעו לזה, אך מצב האנייה נעשה קריטי. הוויכוחים בין הצוות והנוסעים פסקו ונדמה שכולם רוצים כבר להתגלות על ידי האנגלים כדי להינצל.
לפתע נראה מטוס מתקרב לאנייה, יורד נמוך, עושה כמה סיבובים ומסתלק.

כעבור מספר שעות התקרבו לעומתם במהירות שלוש משחתות. באמצעות משפכי פח, ששימשו כמגבירי קול, קראו הבריטים למעפילים לא להתנגד ולעבור לאנייתם. המעפילים כולם, החלשים, הזקנים והילדים עלו לסיפון, קשרו לתורן דגל כחול-לבן והעלוהו למעלה.

האיש עם החצוצרה החליט שבא הרגע לתת תרועה מתאימה, והתחיל מוציא קולות משונים מחצוצרתו, עד שמישהו משך בכוח את הכלי מידי וזרק אותו לים. (במקום התרועה נשמעה שירת ה'תקווה' מגרונותיהם של אלף-ושש-מאות המעפילים.)

האנגלים ה'גינטלמנים', חיכו עד שגמרו לשיר, ואז התחילו במלאכתם. זה הרגע בו אמורים היו הפליטים להעריך לקראת מה שתיכננו כל הזמן להתנגדות, אבל הדבר נמנע מהם. האנייה נעצרה, כי הדוד המייצר קיטור התקלקל ולא הייתה מסוגלת לשוט בכוחות עצמה, לאנגלים לא היתה זו הפעם הראשונה שתפסו מעפילים, וכבר היו מאומנים בכך. הם הורידו מאות חבלים לכל אורך דפנות המשחתות, שתפקידם היה להחליש את עוצמת ההתנגשות העתידית. למעפילים לא היתה בכירה, והם עברו מיד לצד האנגלים עם החפצים האישיים שלהם. האנגלים התייחסו אליהם יפה כי נמנעו

העיר חיפה. לפחות לראות את הארץ, את חיפה, לפני שיגורשו לקפריסין.

שוב עלתה השאלה: מדוע אין נותנים להם להיכנס לארץ? לכל מקום יכולים הם לנסוע ולהיכנס אליו חוץ מאשר למקום שבו הם כל כך רוצים. באירופה, כשישבו במתנות, הוצעו להם כל הארצות שבעולם: אמריקה, אוסטרליה, קנדה ואפילו באירופה יכלו להישאר. רק לארץ ישראל אין נותנים להם להיכנס. והם רוצים רק את ארץ-ישראל.

פתאום האדימו השמים מעל העיר חיפה. שריפה פרצה שם. האניות נכנסו לנמל בשעה מאוחרת בלילה והאנגלים טיפלו מיד במעפילים שהיו בידיהם והעכירו אותם לאניית הענק 'אושן ויגור'!

על ה'מולדת' התחילו שלוש-מאות החברה להתכונן בקדחתנות להתנגדות מול האנגלים. יואל ומוני הכינו פתי שמן ומצאו מקום אסטרטגי ממנו ישפכו את השמן על האנגלים כשיבואו לקחתם בכוח. עוד אתמול קיבלו הוראה לפרק את בתי השימוש, את מתקני הכישול ואת כל הסידורים כאנייה, ולהשליך הכל לים. הם לא הכינו מדוע, אבל זו היתה ההוראה והרבה התנדבו לטפל במשימה. במשך חצי שעה הכל היה בים.

לאחר פעולה זו, נוצרו חורים בסיפון ודרכם ניתן היה לראות את הנעשה בפנים האנייה. ליד אחד החורים הניחו את השמן. מארגזים ולוחות סידרו הסוואה ומאחוריה תכננו לפעול נגד האנגלים.

נמל חיפה היה מואר וכולו באור חזק. את האנייה 'מולדת', שהיתה קשורה עדיין למשחתת, השאירו האנגלים מרוחקת מהנמל. כנראה שהחליטו לבדוק באופן יסודי רק בבוקר. בינתיים עשו בה הנשאים ככל העולה על רוחם, גילו מאכלים תדשים, מצאו בקבוקי קוניאק ווויסקי, ועם אלה חיכו להתפתחויות.

עם שחר עלו חיילים בריטים רבים לאנייה 'מולדת'. בתחילה לא גילו אף אחד. אחר כך האירו בפנסים חוקים מתחת לדרגשים ובפינות חשוכות, וכך גילו את המתחבאים בזה אחר זה. מי שהתגלה הועבר לאניית הענק שלהם. כולם התנגדו בכוח, בעטו ברגליים, השליכו חפצים, נשכו, ומה לא עשו! אבל זה לא עזר. האנגלים היו רבים ובידיהם אלות. הם פעלו ברכיעות שתפסו מעפילים וגררו אותם.

משהאיר היום וניתן היה לראות היטב מעבר לחורים שבסיפון את בטן האנייה, התחילו מוני ויואל להפעיל את תרגיל פחי השמן. אנגלי אחד שעמד בדיוק מתחתם, לא זו. כנראה חיכה לרביעייה

מהם מאבק כמו כאניות אחרות. האנגלים לא ידעו שלמתרת יהיה עליהם ללחום בשלוש-מאות מעפילים שלא עברו לאניותיהם ונתרו ב'מולדת'.

ההעברה נמשכה בסדר. האנגלים הושיטו ידיים למעפילים ועזרו להם לקפוץ משבר הכלי לאנייתם היציבה והמבריקה שהיתה צבועה בלבן. הם השמיעו מנגינות עבריות ויהודיות מפטפונים עם מגבירי קול, הציעו אוכל, רופא. רק שלא יתנגדו להם!

לאחר שאלף ושלוש מאות איש עזבו את 'מולדת', היא התרוממה קצת והמלחים חיטבו ומצאו ששלוש מאות איש יכולים להישאר עליה, והאנייה תוכל להחזיק מעמד עד חיפה. האנגלים קשרו אותה למשחתת שלהם וגררו אותה לחופי הארץ.

מוני ויואל נשארו על ה'מולדת' עם שלוש-מאות בתורים, רובם מאורגנים בקבוצות.

האנגלים ידעו שלא כולם עברו אליהם, אבל החליטו לעזוב אותם בינתיים ולהורידם למחרת כשיגיעו לנמל חיפה.

שלוש מאות הבחורים הפכו עכשיו לבעלים של האנייה. המלחים הספרדיים היו הראשונים שעברו לידי האנגלים, כמובן בלא שיזדהו במלחים.

החכרה פרצו את המתנסים ומצאו בהם מזון ושתייה וכל טוב. מי שהיה לו תאבון יכול היה לעשות חיים! בעיקר נהנו מהשתייה אחרי תשעה ימים של צמא.

האניות האנגליות התקדמו במהירות לחופי הארץ, למרות שהן גררו איתן את שבר הכלי ששמו 'מולדת'. על אף שהיו בידי האנגלים, עדיין קיננה התקווה בלב השלוש-מאות שאולי יקרה משהו ויצליחו להיכנס למולדת האמיתית. הם התחילו להתארגן להתנגדות! אמנם הם היו מעטים, אבל שלוש-מאות מעפילים צעירים יכולים לעשות משהו.

יואל ומוני חיפשו מסתור, אולי לא ישיחו בהם ויצליתו להתחמק או לקפוץ למים.

בין הנשאים היה אדם מכוּגָר ששלט באנגלית. הוא ארגן את כולם ואסף שלושים מעפילים וזחל איתם מתחת לדרגש התחתון, עמוק בפנים, עד לקירות. על האחרים ציווה להתגונן ככל שיוכלו. הוא קיווה שאולי השלושים לפחות יצליחו להסתתר, וכלילה יצאו החוצה.

הלילה ירד וב'מולדת' היה חשוך. כאניות האנגליות דלקו אורות רבים, והמעפילים הלכו בהן בחופשיות. נשמעה מוסיקה בקולי קולות. המעפילים על הסיפון, ציפו שבכל רגע יתגלו אורותיה של

שלו, לפתע הרגיש סילון דק של שמן נוזל על ראשו. הוא הביט למעלה כדי לראות מאיפה זה בא, ואז שפכו עליו את כל הפח. האנגלי נרח ומטר קללות יצא מפיו. אחריו באו אחרים, וכולם קיבלו את מנתם.

עַן שנתפסו, הספיקו יואל ומוני לכלוך בשמן כעשרים מלחים אנגלים. ארבעה מלחים סחבו את יואל וארבעה אחרים את מוני והתנגדותם לא הועילה להם.

גשרון ארעי הזביל מ'מולדת' לחוף, לסככה גדולה. כל הנתפסים הועברו לשם בין שתי שורות של חיילים אנגליים שחיפשו בכיסיהם, על גופם, ודחפו אותם הלאה. מבעד לרמקולים נשמעו הוראות בארבע שפות: יידיש, פולנית, רומנית ועברית שכללו בקשות שלא לגלות התנגדות, ללכת בשקט ולציית להוראות. "את התרמילים תקבלו בקפריסין, ואין לכם מה לדאוג. הכל תקבלו בחזרה." הודיעו ברמקולים וכשליטים בארבע שפות.

זה היה קשה. כל התקוות וכל החלומות התנפצו באחת. הפחדים והחששות פן ייתפסו, דווקא הם התגשמו, כאב בלב וצרם באזניים לשמוע בעברית וביידיש את הכרזות האנגלים לא להתנגד כי זה לא יעזור. המעפילים ראו סביבם רק מלחים וחיילים אנגליים והם כל כך רבים. איפה קרוביהם שהגיעו לארץ לפני המלחמה? איך ייודע לקרוביהם על גירושם לקפריסין?

בעשר בבוקר היו על האנייה 'אושן ויגור' כל אלף-ושש-מאות המעפילים. זו היתה אנייה גדולה, ממש עיר שלמה. אולם ענקי ואלפי מיטות ברזנט תלויות בחבלים וכל אחד התבקש לתפוש מיטה. המיטות היו תלויות באוויר כמו נדנדות. המעפילים שהיו רגילים לשים את התרמיל על המיטה כסימן ל'בעלות', לא יכלו לעשות זאת הפעם. מתחת לראשם הניחו חולצה או מעיל קצר, מה שהיה.

האנגלים הציעו אוכל וביקשו מכולם להסתדר בתור כדי לקבל ארוחה. המעפילים הגיבו בשביתת רעב כמחאה, למשך יממה. האנגלים לא ניסו להשפיע או לבפות אכילה. האנייה 'אושן ויגור' הייתה כה גדולה חזקה ויציבה שנוסעיה לא ידעו האם עומדים הם בנמל חיפה, או כבר שטים לקפריסין.

המעפילים רצו לעלות לסיפון כדי לראות את הארץ, לראות את הכרמל, את העיר, לראות יהודים, אבל מבוקשם לא ניתן להם. האנגלים אסרו עליהם לצאת מהאולם הגדול.

בתוך האנייה התקבצו יחד חברי הקיבוצים והקבוצות. המכוננים שבתו רעב, אך הילדים והתינוקות חייבים היו לאכול. מתנדבים הלכו מאחד לשני ושאלו אולי נמצא אצלם דברי אוכל בכיסים. את הכל הביאו למרכז האולם.

וראו זה פלא! למרות שהתרמילים לא היו איתם, נמצאו בביסיהם אוצרות: פרות יבשים, סוכריות, עוגיות ועוד דברים טובים. הכל רוכז במקום אחד וחולק לילדים הקטנים ולאמהות המיניקות. המעפילים חשבו שעוד באותו היום יגיעו לאי קפריסין, הרי קפריסין לא רחוקה מארץ ישראל. מתוך מחשבה זו הכריזו שביתה בת יממה, שאחריה יהיו בקפריסין. אבל האנגלים תיכננו אחרת. שלושה ימים שייטו בים. כנראה כדי לתת למעפילים רושם שקפריסין רחוקה מהארץ, שלא יתחשק למישהו לברוח.

במשך כל הזמן לא השפיעו על המעפילים לאכול וחיכו שיבוא אליהם לבקש ולהתחנן. המעפילים החליטו שאם אחרי יממה יביאו אוכל, יקחו. אך אם לא יביאו - לא ילכו לבקש. והאנגלים לא הביאו. וכך טעמו שוב את טעם הרעב הנורא, הפעם מתוך בחירה. ברביעי לאפרייל, ערב פסח של שנת 1947, הגיעו לחופו של אי-גירוש, קפריסין. מעבורת כבר חיכתה להם כדי להעבירם לחוף ממש, בי האנייה לא יכלה להתקרב לחוף.

הים היה שקט, המים צלולים ונראו כמו זכוכית גדולה, לא היה אפילו גל קטן והשמש זרחה. האנגלים היו במצב רוח טוב. המעפילים ירדו במדרגות תלולות למשטח המעבורת והאנגלים בסבלנות ובאדיבות רבה עוררו לחלשים, תמכו בהם והתנהגו כאילו גם להם כואב על שלא נתנו ליהודים אלה להיכנס לארצם.

המעבורת התמלאה בכמה מאות מעפילים ועשתה את ה'נגלה' הראשונה לחוף. לאחר מתצית השעה שבה ריקה לינגלה' נוספת.

יואל ומוני לא מיהרו לעבור למעבורת. עכשיו כבר מותר היה לעלות לסיפון, ושם הם נמצאו. הסיפון הזכיר להם מתנה הסגר בגלל חוטי התייל הדוקרניים שהיו מסביב בכדי למנוע קפיצה לים. על הסיפון היתה בריכת מים מתוקים. הסיפון דמה למתנה צבאי, חיילים ומלחים הסתוככו בו וכל הזמן נשמעו פקודות והוראות באנגלית, שפה שהיתה כל כך מוזרה לאזניהם, כאלו לא מילים יצאו מפיות המפקדים, אלא צריחות חזקות ובמהירות רבה.

כפי שעלו לאנייה 'מולדת', כך ירדו עתה למעבורת, ללא תרמיליהם, רק בגדיהם עליהם. בחוף נמצאו שליחים ושליחות מהארץ שבאו לקבל את פניהם. היו ביניהם כמה אחיות, שני רופאים ואנשי הג'וינט. הם לא ידעו שהמעפילים לא טעמו אוכל במשך שלושה ימים ולכן הביאו רק כיבוד ושתייה. הם הביאו גם חבילות מצות לכבוד ערב חג הפסח, חג החרות... החרות ששוב נלקחה מהם, ומי יודע לכמה זמן.

משאיות צבאיות עמדו הכן לקבל את הבאים. לפתע החרידה את המקום התפוצצות גדולה. מישהו הצליח להכניס לאנייה פצצה,

למרות זאת, קשה להפליג ולגלוש בלתי נאמרים, אבל מהר מאוד חזרו לשיגרה ולמרכה הפלא חזרו לנהוג כאדיבות, למעפילים קשה היה לחוש שגאה לאנגלים, לאחר שהתנסו באימי הנאצים. הם עלו למשאיות ושיירה של עשרות משאיות, שלפניהם אפנוע משטרה צבאית, התחילה לנוע ברעש גדול. עד מהרה מצאו עצמם במחנה מוקף בגדרי תיל וכמגדלי שמירה שהיו בהם זרקורים גדולים ומכונות יריה.

פרק שמיני

במחנות קפריסין

מעפילי 'מולדת' הגיעו למחנות הקיץ, ונכנסו באופן זמני למחנה 55, 'קרנטין' בשמו האנגלי, לשם חיסון בנגד מחלות ומגפות. השם 'מחנות הקיץ' ניתן להם משום שהיו בהם אוהלים, כארבעים קילומטר משם היו מחנות ובהם צריפי-פת, והם נקראו 'מחנות החורף'.

נאמר להם שאחרי חודש יוחלט אם יישארו באתד ממחנות הקיץ או שיועברו למחנה החורף. במחנה 55 לא היו מספיק אוהלים וחלק נשארו בחוץ, תחת כיפת השמיים.

יואל ומוני מצאו פינה, בין ארבעה עצים, ושם העמידו את מיטותיהם. מיטות קיבלו כולם.

"טוב יותר בחוץ מאשר באוהל מחניק," אמר מוני.

לאט לאט התקבצו על ידם יתר המעפילים שנשארו 'חסרי אוהל'. חום של אביב היה בחוץ. לכולם כאב שנמנע מהם להיכנס לארץ! לו יכלו לעשות את ליל הסדר בארץ-ישראל, היו חוגגים תג כפול. אך הם כמחנה, כמו אסירים. בלא בית ובלא תרמילים, המיטה היא הבית, אך מיטה ללא תרמיל - זה משהו שונה. זהו גורלם של חסרי בית, וכבר שנים שאין להם בית של ממש. הנה... כמעט שהגיעו הביתה, אבל... יש מי שדואג שלפליטים האלה לא יהיה בית משלהם.

ההסגר. יואל ומוני יצאו מכין העצים לערוך סיכוב להכרת המחנה וכמהלכם התקרכו לגדר ולמגדלי השמירה. בדיוק באותה השעה נערכו חילופי משמרות ומכל הפינות נשמעו תרועות תצוצרה. התרועות היו כל-כך יפות, ממש מוסיקה. כאותו רגע הופיע לצידם האיש המשונה, שתמיד היה מופיע עם תצוצרה למותניו, אך זו הושלכה לכסוף לים.

"אתה שומע את התרועה? ככה צריכים לנגן כתצוצרה!" פלט לעברו יואל.

האיש לא ענה והמשיך לדרכו. סמי, האחראי על הקבוצה, חזר לפעילות במרץ רב, כאילו לכפר על חולשתו בזמן ההפלגה. הוא התרוצץ בין המחסנים כדי לקבל את מה שהאנגלים חילקו. הוא קיבל הוראות על כל הסידורים שבמחנה, והשתדל מאוד, אבל החברים לא התייחסו אליו ברצינות, וכולם ידעו שבקרוב יהיה צורך לבחור מזכירות חדשה ומדריך חדש.

כל מי שנכנס למחנה, רוסס במנת D.T.D. רצינית. בעזרת משאבות יד, כמו מפלטות, הזרימו האנגלים את ה-D.T.D. לבל מקום אפשרי - לראש, על הגוף, ואפילו למקומות האינטימיים, ואגב כך היו צוחקים בהנאה גלויה. אחרי זה כולם כיקשו לעשות מקלחת טובה ולהחליף בגדים, אבל נגדים אחרים לא היו, תרמיליהם עוד לא הגיעו, ומקלחת אפשר היה לעשות רק עם מי-ים.

מוני ויואל הגיעו עד לשער המחנה. מעבר לשער עמדו כמה חיילים ממושם. הם התכוננו באוהלי החיילים שדמו לאוהלי הפליטים. ליד שולחנות עמדו חיילים וכיבסו את בגדיהם.

"תראה מוני, ככל צבא מנהגים אחרים. בצבא הרוסי לא היה דבר כזה, שבימי שלום חייל יכבס בעצמו, נתנו הכל למכבסה, וכאן הם עושים את זה בעצמם." אמר יואל.

"זה מה שחשוב בעיניך?" שאל מוני.

"בכלל לא."

הערב ירד. באוהלי המשפחות הכינו סדר פסת, גם הבודדים עשו משהו. לא היתה אפשרות לארגן משהו המוני בהשתתפות כל החברים. לא היו תנאים לכך.

בין הפליטים חילקו חבילות מצות ויין. כל שני חברים קיבלו כקבוק יין וחבילת מצות וכל אחד יכול היה לחוג את התג כרצונו.

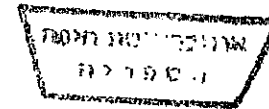
כשהחשיך לגמרי, יואל ומוני המשיכו להלך בין שורות האוהלים המשפחתיים כדי לראות איך הם התארגנו, ואמנם בכל אוהלי

זאב מליקובסקי
צף על עקבותיו
סיפורה של קבוצת מעפילים

DS

196.4

449

תוכן העניינים

7-	פרק ראשון - פולין אחרי המלחמה
45	פרק שני - צ'כוסלובקיה ואוסטריה
83	פרק שלישי - באיטליה
116	פרק רביעי - הסמינר
130	פרק חמישי - קיץ אחד של אושר
144	פרק שישי - בארי ומיטאפינטו
148	פרק שביעי - על האנייה 'מולדת'
156	פרק שמיני - במחנות קפריסין
219	- אפילוג

עיצוב עטיפה ומגזרת נייר: אירית מילוא
עריכה לשונית: נח איתן
סדר ועימוד לייזר: 'חנ' (איתן) הפקות דפוס, סביון
לוחות פנים ועטיפה: סקאלה
הדפסת פנים: דפוס קם

© All Rights Reserved כל הזכויות שמורות
Tammuz Publishers Omni Ltd. הוצאת תמוז - אומני
P.O.B. 23029 Tel-Aviv ת"ד 23029 ת"א

נדפס בישראל 1989